

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΜΕΤΑΔΟΣΗΣ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΙΟΥ
ΓΡΙΠΗΣ Α/Η1Ν1

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΙΔΙΩΤΙΚΑ ΙΑΤΡΕΙΑ

3 Μαΐου 2009

Η κατάσταση σχετικά με την εμφάνιση κρουσμάτων από το νέο ιό γρίπης τύπου Α/Η1Ν1 σε ανθρώπους εξελίσσεται με γρήγορους ρυθμούς. Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας παρακολουθώντας στενά την εξέλιξη της επιδημίας που είχε ως αρχική εστία το Μεξικό και στη συνέχεια εξαπλώθηκε και σε άλλες χώρες και μετά την επιβεβαίωση της μετάδοσης της λοίμωξης από άνθρωπο σε άνθρωπο και στις ΗΠΑ, έχει από τις 29 Απριλίου 2009 θέσει την παγκόσμια κοινότητα σε επίπεδο επαγρύπνησης για πανδημία γρίπης, «ΦΑΣΗ 5». Η φάση αυτή χαρακτηρίζεται από συνεχή μετάδοση του ιού από άνθρωπο σε άνθρωπο και εμφάνιση επιδημιών σε δύο ή περισσότερες χώρες μιας περιοχής – ηπείρου του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας.

Ο νέος τύπος ιού γρίπης Α/Η1Ν1 συνδυάζει γενετικά στοιχεία από ιούς γρίπης χοίρων (δύο διαφορετικούς τύπους), γρίπης των πτηνών και γρίπης ανθρωπείας προέλευσης.

Το Κέντρο Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων (ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ.) σε συνεργασία με το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και άλλους φορείς παρακολουθεί στενά την τρέχουσα επιδημία γρίπης από νέο ιό Α/Η1Ν1 σε ανθρώπους. Το φυλλάδιο αυτό περιέχει οδηγίες για τη διαχείριση κρουσμάτων επιβεβαιωμένων, πιθανών ή υπό διερεύνηση για γρίπη από το νέο ιό Α/Η1Ν1 κατά τη διαχείρισή τους σε ιδιωτικά ιατρεία. Οι οδηγίες αυτές διαμορφώθηκαν λαμβάνοντας υπόψη τα πρόσφατα επιστημονικά δεδομένα, τις οδηγίες του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (ΠΟΥ), του Ευρωπαϊκού Κέντρου Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων (ECDC) και άλλων διεθνών οργανισμών και αφορούν την παρούσα κατάσταση.

Σε περίπτωση που τα επιδημιολογικά, κλινικο-εργαστηριακά και επιστημονικά δεδομένα για τη νόσο αυτή μεταβληθούν, θα ακολουθήσουν ανάλογα διαμορφωμένες οδηγίες. Για την έγκαιρη ενημέρωση σχετικά με τις νεότερες εξελίξεις και τις ανάλογες τροποποιήσεις των οδηγιών, συστήνεται η τακτική επίσκεψη της ιστοσελίδας του ΚΕΕΛΠΝΟ (www.keelpno.gr).

Είναι πολύ σημαντικό οι εργαζόμενοι σε χώρους παροχής πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας και ιδιωτικών ιατρείων να είναι σε εγρήγορση και να εφαρμόσουν σχολαστικά τις οδηγίες αυτές με σκοπό:

- την έγκαιρη ανίχνευση τυχόν ύποπτου κρούσματος
- την αποτροπή μετάδοσης της λοίμωξης στο προσωπικό, σε άλλους ασθενείς και σε άλλα άτομα στην κοινότητα
- την παροχή κατάλληλων φροντίδων υγείας στο κρούσμα
- την **ΑΜΕΣΗ ενημέρωση του ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ. (τηλ. 210 5212054 και 5222339)**

Ο νέος ιός γρίπης A/H1N1 μπορεί να ευθύνεται για ένα ευρύ φάσμα κλινικών συμπτωμάτων που δεν έχουν καθοριστεί πλήρως ακόμα και περιλαμβάνουν πυρετό, βήχα, φαρυγγαλγία, μυαλγίες, κεφαλαλγία, ρίγη και αίσθημα κόπωσης. Στο πλαίσιο των συμπτωμάτων μπορούν επίσης να εμφανιστούν έμετοι και διαρροϊκές κενώσεις. Όπως η εποχική γρίπη, έτσι και η γρίπη από το νέο ιό A/H1N1 παρουσιάζει ποικίλη βαρύτητα με την εκδήλωση από ήπιων έως πολύ σοβαρών συμπτωμάτων και σημείων. Η εμφάνιση πνευμονίας και αναπνευστικής ανεπάρκειας, που μπορεί να οδηγήσει ακόμα και σε θάνατο αποτελούν εκδηλώσεις βαριάς νόσησης. Άτομα που πάσχουν από σοβαρά υποκείμενα νοσήματα βρίσκονται σε αυξημένο κίνδυνο για την εμφάνιση σοβαρής λοίμωξης από το νέο ιό γρίπης A/H1N1. Δευτερογενείς βακτηριακές λοιμώξεις μπορεί να επιπλέξουν τη λοίμωξη από το νέο ιό της γρίπης A/H1N1 και να προκαλέσουν πνευμονία, ωτίτιδες και παραρρινοκολπίτιδες.

Η περίοδος μεταδοτικότητας της γρίπης από το νέο ιό A/H1N1, σύμφωνα με τα υπάρχοντα μέχρι στιγμής δεδομένα, είναι από μια ημέρα πριν έως και επτά ημέρες μετά την εκδήλωση των συμπτωμάτων. Σημειώνεται ότι η περίοδος μεταδοτικότητας μπορεί να είναι πιο παρατεταμένη σε ειδικές περιπτώσεις όπως παιδιά και ανοσοκατασταλμένα άτομα. Ο χρόνος επώασης δεν είναι προς το παρόν γνωστός. Υπολογίζεται ότι μπορεί να κυμαίνεται από 1 έως 7 ημέρες και πιθανώς περιορίζεται σε 1 έως 4 ημέρες.

1. ΟΔΗΓΙΕΣ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΜΕΤΑΔΟΣΗΣ ΤΗΣ ΓΡΙΠΗΣ ΑΠΟ ΤΟ ΝΕΟ ΙΟ A/H1N1 ΣΕ ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ

Όλοι οι ασθενείς που προσέρχονται σε Ιδιωτικά Ιατρεία πρέπει, **πριν εξετασθούν**, να ερωτώνται για το εάν παρουσιάζουν συμπτώματα λοίμωξης του αναπνευστικού συστήματος (κυνάγχη, πονόλαιμο, καταρροή, δύσπνοια και ιδιαίτερα βήχα). Σε περίπτωση θετικής απάντησης πρέπει να τους χορηγείται μία απλή χειρουργική μάσκα. Στη συνέχεια οι ασθενείς **πριν εξετασθούν** πρέπει να ερωτώνται για πυρετό (> 38°) και για ιστορικό πρόσφατου ταξιδιού σε περιοχή που έχει τεκμηριωθεί συνεχής μετάδοση του νέου ιού γρίπης A/H1N1 από άνθρωπο σε άνθρωπο ή στενή επαφή με επιβεβαιωμένο ή πιθανό κρούσμα γρίπης από το νέο ιό A/H1N1.

Σε περίπτωση εμφάνισης περιστατικού που εμπίπτει στα κριτήρια του ορισμού του υπό διερεύνηση ή πιθανού κρούσματος γρίπης από το νέο ιό A/H1N1 (σύμφωνα με τους επισυναπτόμενους ορισμούς κρούσματος κατά την τρέχουσα περίοδο) πρέπει να λαμβάνονται τα εξής μέτρα:

- Ο ασθενής πρέπει να απομακρύνεται από άλλους ασθενείς που βρίσκονται στο χώρο αναμονής και μεταφέρεται στο χώρο εξέτασης που πρέπει να αερίζεται καλά και να διαθέτει κλειστή πόρτα.
- Χορηγούνται χαρτομάντιλα στον ασθενή για την κάλυψη του στόματος και της μύτης του σε περίπτωση εμφάνισης βήχα ή φταρνίσματος και σάκος απορριμμάτων.
- Οι επαγγελματίες υγείας που έρχονται σε επαφή με το υπό διερεύνηση ή πιθανό κρούσμα θα πρέπει να εφαρμόζουν τις βασικές προφυλάξεις, τις προφυλάξεις επαφής και σταγονιδίων, με ιδιαίτερη έμφαση στη χρήση απλής χειρουργικής μάσκας και στην υγιεινή των χεριών.
- Ειδικότερα σε περιπτώσεις χειρισμών που ενέχουν τον κίνδυνο διασποράς σταγονιδίων πρέπει πριν την εξέταση, ο επαγγελματίας υγείας να φορά ιατρικά γάντια μίας χρήσης, απλή χειρουργική μάσκα ή αν υπάρχει η δυνατότητα μάσκα υψηλής αναπνευστικής προστασίας, προστατευτική ποδιά μίας χρήσης και γυαλιά για προστασία των επιπεφυκώτων.

- Απαιτείται **ιδιαίτερη προσοχή στην υγιεινή των χεριών** πριν και μετά από όλες τις επαφές με τον ασθενή ή την επαφή με αντικείμενα που πιθανώς έχουν μολυνθεί με εκκρίσεις του ασθενή. Αν δεν υπάρχει δυνατότητα πλυσίματος των χεριών με σαπούνι και νερό, ο επαγγελματίας υγείας πρέπει να πλένει τα χέρια του με αλκοολούχο αντισηπτικό διάλυμα. **Η χρήση γαντιών σε καμία περίπτωση δεν υποκαθιστά την υγιεινή των χεριών.**
- Κατά τη διάρκεια της εξέτασης του ασθενή ο ιατρικός εξοπλισμός (π.χ. στηθοσκόπια, περιχειρίδες, θερμομέτρα) πρέπει να χρησιμοποιείται **αποκλειστικά** για το συγκεκριμένο ασθενή και να απολυμανθεί πριν χρησιμοποιηθεί σε άλλους ασθενείς, ενώ όπου υπάρχει δυνατότητα να χρησιμοποιούνται υλικά μίας χρήσης.
- **Ο ασθενής δεν επιτρέπεται να έλθει σε επαφή με άλλο ασθενή.**
- **Σε καμία περίπτωση δεν παραπέμπεται κρούσμα υπό διερεύνηση ή πιθανό για γρίπη από το νέο ιό A/H1N1 σε νοσοκομείο χωρίς προηγούμενη συνεννόηση και ενημέρωση του ΚΕΕΛΠΝΟ για τη χορήγηση οδηγιών για την περαιτέρω διαχείριση και διακομιδή του περιστατικού στο νοσοκομείο αναφοράς.** Στην παρούσα φάση η διακομιδή των υπό διερεύνηση, πιθανών ή επιβεβαιωμένων κρουσμάτων γρίπης από το νέο ιό A/H1N1 στο νοσοκομείο γίνεται με το ΕΚΑΒ μετά από τηλεφωνική συνεννόηση με το ΚΕΕΛΠΝΟ.
- **Κατά την τρέχουσα περίοδο σε καμία περίπτωση ο ασθενής δεν επιστρέφει στην κοινότητα πριν εκτιμηθεί σε νοσοκομείο.**

3. ΑΤΟΜΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Ο Ατομικός Εξοπλισμός Προστασίας περιλαμβάνει:

- Απλή χειρουργική μάσκα. Η χρήση της μάσκας είναι αποτελεσματική μόνο όταν εφαρμόζεται κατάλληλα στο πρόσωπο του χρήστη.
- **Μάσκα υψηλής αναπνευστικής προστασίας (FFP3). Προσοχή!** Για τη σωστή τοποθέτηση της μάσκας θα πρέπει να ακολουθούνται οι οδηγίες των κατασκευαστών. Η χρήση της μάσκας είναι αποτελεσματική μόνο όταν εφαρμόζεται κατάλληλα στο πρόσωπο του χρήστη.
- Ειδικά προστατευτικά γυαλιά ευρέως οπτικού πεδίου ή ασπίδα προσώπου.
- Προστατευτική ποδιά μίας χρήσης. Η προστατευτική ποδιά πρέπει να έχει ικανοποιητικό μήκος (ως τη μέση της κνήμης) και μακριά μανίκια τα οποία στο τελειώμά τους να φέρουν μανσέτα από λάστιχο.
- Ιατρικά γάντια μιας χρήσεως

Ο Ατομικός Εξοπλισμός Προστασίας αφαιρείται με την ακόλουθη διαδικασία:

- Αφαίρεση γαντιών
- Πλύσιμο και αντισηψία χεριών
- Επανατοποθέτηση γαντιών μιας χρήσεως
- Γυαλιά ή ασπίδα προσώπου
- Ποδιά.
- Αφαίρεση μάσκας υψηλής αναπνευστικής προστασίας
- Αφαίρεση γαντιών
- Πλύσιμο με σαπούνι και νερό και αντισηψία χεριών με αλκοολούχο αντισηπτικό

Τα ενδύματα αφαιρούνται με φορά από μέσα προς τα έξω.

Ο Ατομικός Εξοπλισμός Προστασίας αφαιρείται, μετά την απομάκρυνση από τον ασθενή σε απόσταση μεγαλύτερη του ενός έως δύο μέτρων. Ο Ατομικός Εξοπλισμός Προστασίας απορρίπτεται σε ποδοκίνητο κάδο απορριμμάτων.

4. ΥΓΙΕΙΝΗ ΤΩΝ ΧΕΡΙΩΝ

Τα χέρια πρέπει να πλένονται με την κατάλληλη ποσότητα σαπουνιού (3-5 ml) για τουλάχιστον 15 sec, εφαρμόζοντας τη σωστή τεχνική, στις παρακάτω περιπτώσεις:

- πριν και μετά από κάθε επαφή με ασθενή:
 - όταν είναι εμφανώς λερωμένα
 - μετά την αφαίρεση των γαντιών

Προσοχή ιδιαίτερα στον καθαρισμό του αντίχειρα

Η επάλειψη των χεριών με αλκοολούχα αντισηπτικά συνιστάται στις παρακάτω περιπτώσεις:

- μετά από δραστηριότητες όπου τα χέρια δεν είναι εμφανώς λερωμένα
- μετά την αφαίρεση των γαντιών αφού πρόκειται να συνεχιστούν οι δραστηριότητες στον ίδιο ασθενή
- μετά το πλύσιμο των χεριών αφού τα χέρια έχουν στεγνώσει

Η χρήση των γαντιών σε καμία περίπτωση δεν υποκαθιστά την υγιεινή των χεριών.

5. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΙΑΤΡΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ

Τα υλικά που χρησιμοποιούνται στην εξέταση πιθανού ή υπό διερεύνηση κρούσματος γρίπης από το νέο ιό A/H1N1 πρέπει να είναι μίας χρήσης, όσο αυτό είναι δυνατό, και να απορρίπτονται αμέσως μετά τη χρήση τους. Για συσκευές και μηχανήματα που δεν μπορούν να απολυμανθούν με εμβάπτιση ακολουθείται η διαδικασία της απολύμανσης επιφανειών. Σημειώνεται ότι ο νέος ιός γρίπης A/H1N1 αδρανοποιείται με διάλυμα αλκοόλης 70% ή με διάλυμα υποχλωριώδους νατρίου 1:10.

6. ΑΠΟΛΥΜΑΝΣΗ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ ΑΝΑΜΟΝΗΣ ΚΑΙ ΕΞΕΤΑΣΗΣ

Για την απολύμανση του χώρου αναμονής και εξέτασης πρέπει να ακολουθούνται οι βασικές αρχές που τηρούνται σε όλες τις περιπτώσεις μεταδιδόμενων νοσημάτων. Μετά την έξοδο του ασθενή από το ιατρείο καθαρίζονται και απολυμαίνονται όλες οι επιφάνειες σχολαστικά. Τα υλικά καθαριότητας είναι μίας χρήσης.

7. ΧΡΗΣΗ ΑΝΤΙ-ΙΙΚΩΝ ΦΑΡΜΑΚΩΝ ΓΙΑ ΑΣΘΕΝΕΙΣ ΜΕ ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΜΕΝΗ, ΠΙΘΑΝΗ Ή ΥΠΟ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΛΟΙΜΩΞΗ ΑΠΟ ΝΕΟ ΙΟ ΓΡΙΠΗΣ A/H1N1

Αντι-ϊική θεραπεία

- Η χορήγηση εμπειρικής αντι-ϊικής θεραπείας ενδείκνυται σε περιπτώσεις επιβεβαιωμένου, πιθανού ή υπό διερεύνηση κρούσματος γρίπης από το νέο ιό A/H1N1 σε ανθρώπους.
- Θεραπεία με ζαναμιβίρη ή οσελταμιβίρη πρέπει να ξεκινά όσο το δυνατό συντομότερα μετά την εμφάνιση των συμπτωμάτων (κατά προτίμηση εντός 48 ωρών).
- Προτεινόμενη διάρκεια θεραπείας: 5 ημέρες.

Αντι-ηική χημειοπροφύλαξη

- Συστήνεται η χρήση οσελταμιβίρης ή ζαναμιβίρης.
- Διάρκεια χημειοπροφύλαξης μετά από έκθεση: 10 ημέρες μετά από την τελευταία επαφή με επιβεβαιωμένο κρούσμα.

	Θεραπεία	Χημειοπροφύλαξη
Οσελταμιβίρη		
Ενήλικες	75mg δύο φορές την ημέρα για 5 ημέρες	75 mg μία φορά την ημέρα
Παιδιά (άνω των 12 μηνών) Βάρος σώματος:		
<15 kg	30 mg δύο φορές την ημέρα	30 mg μία φορά την ημέρα
15-23 kg	45 mg δύο φορές την ημέρα	45 mg μία φορά την ημέρα
24-40 kg	60 mg δύο φορές την ημέρα	60 mg μία φορά την ημέρα
>40 kg	75 mg δύο φορές την ημέρα	75 mg μία φορά την ημέρα
Ζαναμιβίρη		
Ενήλικες	Δύο εισπνοές 5mg (συνολικά 10mg) δύο φορές την ημέρα	Δύο εισπνοές 5mg (συνολικά 10mg) μία φορά την ημέρα
Παιδιά	Δύο εισπνοές 5mg (συνολικά 10mg) δύο φορές την ημέρα (σε παιδιά ηλικίας >7 ετών)	Δύο εισπνοές 5mg (συνολικά 10mg) μία φορά την ημέρα (σε παιδιά ηλικίας >5 ετών)

Αντι-ηική χημειοπροφύλαξη πριν και μετά από έκθεση με οσελταμιβίρη ή ζαναμιβίρη συστήνεται στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- Σε άτομα που έχουν παράσχει φροντίδα ή έχουν διαβιώσει μαζί ή ήρθαν σε άμεση επαφή με εκκρίσεις του αναπνευστικού συστήματος ή άλλα σωματικά υγρά επιβεβαιωμένου ή πιθανού κρούσματος γρίπης από το νέο ιό A/H1N1.
- Εργαζόμενοι σε χώρους παροχής υπηρεσιών υγείας που ήρθαν σε απροστάτευτη στενή επαφή με επιβεβαιωμένο, πιθανό ή υπό διερεύνηση κρούσμα γρίπης από νέο ιό A/H1N1 κατά τη διάρκεια μεταδοτικότητας του ασθενή.
- Στην περίπτωση που κάποιος εργαζόμενος σε εργαστήριο έρθει σε απροστάτευτη επαφή με μολυσμένο κλινικό δείγμα από επιβεβαιωμένο κρούσμα γρίπης από το νέο ιό A/H1N1.
- Το ενδεχόμενο χορήγησης χημειοπροφύλαξης εκτιμάται επίσης και για ταξιδιώτες οι οποίοι ανήκουν στις ομάδες υψηλού κινδύνου για επιπλοκές της γρίπης και ταξιδεύουν σε χώρες και περιοχές με συνεχή μετάδοση από άνθρωπο σε άνθρωπο του νέου ιού A/H1N1, (π.χ. άτομα που πάσχουν από χρόνια νοσήματα ή είναι ηλικιωμένα).

Η χημειοπροφύλαξη θα διακόπτεται σε περίπτωση που οι διαγνωστικές εργαστηριακές εξετάσεις του αρχικού κρούσματος αποβούν αρνητικές.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Κατά την τρέχουσα περίοδο η περαιτέρω κλινική και εργαστηριακή διερεύνηση κρουσμάτων υπόπτων για γρίπη από το νέο ιό A/H1N1 θα γίνεται μόνο από τα νοσοκομεία που έχουν καθοριστεί για την υποδοχή και διαχείριση τέτοιων περιπτώσεων και μόνο ύστερα από συνεννόηση με το ΚΕΕΛΠΝΟ.